

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси і кредит»

за темою:

**Спрощена система оподаткування та її вплив на фінансовий результат
суб'єктів підприємницької діяльності**

Виконавець

студентка фінансово-економічного факультету

Гогоман Олександра Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Мартинюк Ірина Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОГО РЕЖИМУ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Становлення та еволюція розвитку спеціальних режимів оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності	6
1.2. Економічна сутність спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності	11
1.3. Механізм справляння єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників	16
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ РОЛІ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ЗА 2011-2016 РР.....	24
2.1. Оцінювання фіскальної ефективності справляння єдиного податку в Україні, 2011-2016 рр.....	24
2.2. Аналіз впливу спрощеної системи оподаткування на фінансові результати суб'єктів господарювання.....	33
2.3. Прогнозування надходжень єдиного податку до місцевих бюджетів під впливом дії різних факторів в Україні.....	39
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ.....	51
3.1. Оцінювання зарубіжного досвіду використання спрощеної системи оподаткування та можливості його адаптації в Україні.....	51
3.2. Перспективи вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.....	64
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сьогодні Україна стоїть на порозі глобальних змін, причиною чого є багатомасштабний процес інтеграції з Європою. Заплановані зміни понесуть за собою реформування та нововведення всіх державних інститутів, зокрема й податкової системи України, так як податкове законодавство є недосконалим та спричиняє досить великий податковий тягар на суспільство, що є недопустимим для соціально-орієнтованої, інтегрованої до Європи, країни.

Спрощена система оподаткування є діючою альтернативою загальній системі оподаткування та застосовується суб'єктами підприємницької діяльності, позитивно впливає на діяльність та розвиток малого бізнесу. Функціонування спрощеної системи оподаткування забезпечує стабільні надходження єдиного податку до бюджетів різних рівнів України, тому викладене вище зумовлює актуальність дослідження випускової роботи.

Проблеми доцільності функціонування та всебічного реформування спрощеної системи оподаткування (єдиного податку) були і залишаються об'єктом досліджень та дискусій економістів. Вагомий внесок у дослідженні теорії єдиного податку зробили такі вчені-економісти: У. Петті, А.Тюрго, Ф.Кене, Е.Пфейффера, І.Т. Посошков та ін.

Однак сьогодні, разом із пропозиціями реформування спрощеної системи оподаткування ставиться питання актуальності та доцільності її використання малим бізнесом, та можливість її ліквідації з автоматичним переведенням суб'єктів підприємницької діяльності на загальну систему. Саме тому, постає необхідність в оцінюванні ролі та фіскальної ефективності спрощеної системи оподаткування.

Метою дослідження є оцінювання впливу спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в Україні та розробка пропозицій щодо її вдосконалення.

Реалізація мети дослідження передбачає постановку і вирішення наступних завдань:

— розглянути становлення та еволюцію розвитку спеціальних режимів оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності;

— дослідити сутність спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності;

— розглянути механізм справляння єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників;

— оцінити фіскальну ефективність справляння єдиного податку в Україні;

— проаналізувати вплив спрощеної системи оподаткування на фінансові результати суб'єктів господарювання;

— здійснити прогнозування надходжень єдиного податку до місцевих бюджетів під впливом дії різних факторів в Україні;

— провести оцінювання зарубіжного досвіду використання спрощеної системи оподаткування та виявити можливості його адаптації в Україні;

— запропонувати перспективи вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності за спрощеною системою.

Предметом дослідження є економічні відносини між державою та платниками податків, що виникають в процесі оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності за спрощеною системою оподаткування.

Методи дослідження. Для наукового вирішення поставлених у роботі завдань використовувалися: історичний метод (при дослідженні становлення та еволюції розвитку спеціальних режимів оподаткування); метод порівняльного аналізу (при дослідженні економічних категорій); статистико-економічні методи (для оцінювання фіскальної ефективності справляння єдиного податку); кореляційний (для оцінки впливу різних факторів на обсяг надходжень єдиного

податку різних груп спрощенців); метод синтезу (для оцінювання можливостей адаптації зарубіжного досвіду).

Інформаційною базою дослідження були законодавчі та нормативні акти України з питань оподаткування, Податковий кодекс України, дані Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, а також наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань теорії і практики оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності, мережа Інтернет.

Результати дослідження були апробовані за участі у студентській науково-практичній конференції «Стабілізація фінансово-економічної системи України» в межах тижня науки 3 - 7 квітня 2017 року.

Обсяг і структура бакалаврської роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Робота містить 17 таблиць і 13 рисунків. Список використаних літературних джерел нараховує 44 найменування. Також налічується 5 додатків.

Висновки до розділу

- Існуюча міжнародна практика оподаткування показує вдалий досвід застосування спеціальних податкових режимів.
- Найбільш розповсюдженими у використанні є режим заміни сукупності податків єдиним адвалерним або єдиним фіксованим податком.
- Розглянутий досвід застосування як ССО так і спеціальних режимів оподаткування зарубіжних країн є актуальним та показує можливості нововведень у податкову політику України.
- Вирішення нагальних проблем ССО є актуальним питанням, розв'язання якого потребує прийняття законодавчого акту, збалансованого з погляду поєднання інтересів держави та бізнесу.
- Потенціально можливим є введення переліку зазначених вище пропозицій, що також мають зарубіжний досвід використання, однак, перелік має лише ознайомлюваний характер та потребує подальших розрахунків.

ВИСНОВКИ

- Спрощена система оподаткування (ССО) – це спеціальний режим оподаткування суб'єктів малого підприємництва, особливий механізм справляння податків і зборів, суть якого полягає в заміні сплати окремих податків та зборів на сплату єдиного податку (ЄП) з одночасним спрощенням ведення обліку та звітності. На сьогодні ССО є актуальною у використанні, про що свідчить динаміка кількості суб'єктів підприємницької діяльності – спрощенців.
- ССО характеризується сприятливими умовами ведення бізнесу, відіграє важливу роль в економічному розвитку держави через підтримку малого підприємництва, чим сприяє створенню нових робочих місць, забезпеченню зайнятості працездатного населення, скороченню чисельності людей, що потребують соціальної допомоги, знижує рівень бідності та рівень соціальної диференціації через збільшення частки середнього класу, формує конкурентне середовище, а також дає можливість амбіціозним та заповзятим людям відкрити власну справу. ССО має перелік як переваг, так і недоліків.
- Суб'єкти малого підприємництва, які мають право на використання ССО, розподілені на 4 групи. Механізм оподаткування ССО 1-3 груп є майже однаковим, так як визначає однакові його елементи. Для 4-ї групи – сільськогосподарських товаровиробників механізм оподаткування є унікальним і не схожим, враховує особливості аграрної справи та націлений на її подальшу підтримку та розвиток, хоч і має, разом із перевагами, певні недоліки.
- Оцінювання фіскальної ефективності справляння єдиного податку в Україні за 2011-2016 рр. показав позитивну тенденцію надходжень сум ЄП у складі бюджетів різних рівнів. У середньому темп зростання за аналізований період становить 1,59 разів, а об'єм надходжень виріс у 8,63 разів. Співставлення планових та фактичних показників свідчить про

систематичне щорічне перевиконання планового показнику у середньому на 14,5%. Станом на сьогодні, ЄП складає приблизно 2,64% у загальній сумі податкових надходжень Зведеного бюджету України та майже 12% у загальній сумі податкових надходжень Місцевих бюджетів України. Серед основних показників, що сприяють характерній динаміці зростання надходжень ЄП є надходження з фізичних осіб, що становлять у середньому – 66,5%, далі юридичних осіб та сільськогосподарських товаровиробників. Зростання сум і питомої ваги ЄП у складі Зведеного бюджету України та місцевих бюджетів свідчить про активізацію підприємництва та фіскальну спроможність діючої ССО.

- Аналіз впливу ССО на фінансові результати суб'єктів підприємницької діяльності, проведений через порівняння впливу загальної та спрощеної систем оподаткування, показав безумовну актуальність і доцільність використання спрощеної системи, так як всі з розглянутих суб'єктів господарювання мали змогу заощади на сплаті коштів до бюджету.
- Єдиний податок є місцевим податком. При прогнозуванні надходжень ЄП визначено фактори впливу для оподаткування ЄП кожної з форм господарювання, оцінено ступінь впливу та можливі сценарії отримання надходжень при можливих комбінаціях зміни факторів впливу.
- Існуюча міжнародна практика оподаткування показує вдалий досвід застосування спеціальних режимів оподаткування. Розглянутий досвід застосування як ССО так і спеціальних режимів оподаткування зарубіжних країн є актуальним та показує можливості нововведень у податкову політику України.
- Вирішення проблем ССО є актуальним питанням, розв'язання якого потребує прийняття законодавчого акту, збалансованого з погляду поєднання інтересів держави та бізнесу. Існує два варіанти реформування ССО: вдосконалення та ускладнення існуючої або ліквідація та започаткування інших видів Державної податкової підтримки. При обранні

першого варіанту можливим є започаткування наступних пропозицій: запровадження можливості використання ССО тільки фізичним особам та сільськогосподарським товаровиробникам; введення для 3-ї групи спрощенців заохочувальних коефіцієнтів; введення для 3-ї групи спрощенців регресивних ставок оподаткування; прив'язка граничного обсягу доходу до розміру мінімальної заробітної плати; введення пільги зі сплати ЄП у вигляді плати на медичне страхування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М. : Госполитиздат, 1955. – Т. 7. – 615 с.
2. Пети У. Антология экономической классики / У. Пети, А. Смит, Д. Риккардо. – М. : Финансы и статистика, 2003.
3. Болдырев Б. Г. Финансы капитализма / Б. Г. Болдырев, Л. П. Окунева, Л. П. Павлова – М. : Финансы и статистика, 1990.
4. Селигман Э. Очерки по теории обложения: (Финансовые проблемы военного и послевоенного периода): пер. с англ. – П.: Издательство Северо-западного промбюро ВСНХ, 1924.
5. Соколов А. А. Теория налогов. – М.: Фин. изд-во НКФ СССР, 1928.
6. Lerner A. B. The Economics of Control, Principles of Welfare Economics. New York, 1944.
7. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія. – К.: КНЕУ, 2005.
8. Панура Ю.В. Узагальнення наукових підходів до визначення сутності податків та їх систематизація / Ю.В. Панура // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2006.
9. Гончаренко І.Г. Міжнародний досвід застосування спрощених режимів оподаткування малого підприємництва в окремих державах / І.Г. Гончаренко // Фінансові системи зарубіжних країн. – 2010.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Під редак. В.Т.Бусел. – К. – «ірпінь. Вид-во «Парус». 2007.
11. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк.- Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка» . -2005.
12. Андрієвський К.С. Спеціальні податкові режими / Автореферат на здобуття ступеню канд. Юр. Наук за спеціальністю 12.00.07 –

- адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Х: Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого, 2009.
13. Шашмаметьев А.А. Категория «режим» в правовом механизме налогообложения / А.А. Шашмаметьев // Російське право. – 2009.
 14. Теремецький В.І. Поняття та види податково – правового режиму / Теремецький В.І. – [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkhnuvs/2011_55/55/41.pdf
 15. Новік О.І. Тлумачення поняття «податкове навантаження» у вітчизняній та зарубіжній літературі / О.І. Новік // Податкове навантаження та його оцінка розвитку. 2015. – С. 756.
 16. Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политики налогов : учеб. пособ. / В.М. Пушкарева. – М. : ИНФРА-М, 1996.
 17. Лапушта М. Г. Малое предпринимательство / М. Г. Лапушта, Ю. Л. Старостин. – Москва: ИНФРА-М, 1998.
 18. Говорушко Т. А. Малий бізнес: навч. посібник / Т. А. Говорушко, О. І. Тимченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
 19. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. — К. : Атіка, 2012.
 20. Податковий Кодекс України – [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
 21. Аграрне право : [учебник] / [С.А. Боголюбов, М.М. Бринчук, Н.О. Ведышева и др.] ; отв. ред. М.И. Палладина, Н.Г. Жаворонкова. – М. : Проспект, 2011.
 22. Держгеокадастр України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://land.gov.ua/>
 23. Веб-портал Державної служби статистики України // Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх

- розмірами [Електронний ресурс] – Режим доступу :
<http://www.ukrstat.gov.ua/>
24. Веб-портал Державної казначейської служби України // Звіт про виконання бюджету України за 2011 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477
 25. Веб-портал Державної казначейської служби України // Звіт про виконання бюджету України за 2012 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477
 26. Веб-портал Державної казначейської служби України // Звіт про виконання бюджету України за 2013 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477
 27. Веб-портал Державної казначейської служби України // Звіт про виконання бюджету України за 2014 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477
 28. Веб-портал Державної казначейської служби України // Звіт про виконання бюджету України за 2015 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477
 29. Веб-портал Державної казначейської служби України // Звіт про виконання бюджету України за 2016 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477
 30. Веб-портал Державної казначейської служби України // Звіт про виконання бюджету України за 2017 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477
 31. Веб-портал Міністерства фінансів України// Бюджет України 2012: статистичний збірник [Електронний ресурс] – Режим доступу :
[www.minfin.gov.ua /file/link/428038/file/Budget2012](http://www.minfin.gov.ua/file/link/428038/file/Budget2012)
 32. Веб-портал Міністерства фінансів України// Бюджет України 2013: статистичний збірник [Електронний ресурс] – Режим доступу :
[www.minfin.gov.ua /file/link/428038/file/Budget2013](http://www.minfin.gov.ua/file/link/428038/file/Budget2013)

33. Веб-портал Міністерства фінансів України// Бюджет України 2014: статистичний збірник [Електронний ресурс] – Режим доступу : [www.minfin.gov.ua /file/link/428038/file/Budget2014](http://www.minfin.gov.ua/file/link/428038/file/Budget2014)
34. Веб-портал Міністерства фінансів України// Бюджет України 2015: статистичний збірник [Електронний ресурс] – Режим доступу : [www.minfin.gov.ua /file/link/428038/file/Budget2015](http://www.minfin.gov.ua/file/link/428038/file/Budget2015)
35. Веб-портал Міністерства фінансів України// Бюджет України 2016: статистичний збірник [Електронний ресурс] – Режим доступу : [www.minfin.gov.ua /file/link/428038/file/Budget2016](http://www.minfin.gov.ua/file/link/428038/file/Budget2016)
36. Налоговые системы зарубежных стран: учебно-методическое пособие / Л.В. Попова, И.А. Дрожжина, Б.Г. Маслов.- М: Дело и Сервис, 2008.-368 с.
37. Налоговый Кодекс Российской Федерации [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nalogovyuy-kodeks.ru/>
38. Фурсін О. О. Провідні шляхи реформування спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні / О. О. Фурсін, М. В. Ляшко // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. - 2014. - № 3. - С. 37-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2014_3_8
39. Семенюк Т.В. Реформування спрощеної системи оподаткування: переваги та недоліки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2016>
40. Брижань І.А. Реформування системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва як один із заходів державної підтримки їх розвитку / І.А. Брижань, О.О. Олійник // Економіка і регіони. – 2015. – № 2. – С. 171–176.
41. Лютий І.О. Проблеми та перспективи спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні / І.О. Лютий, М.В. Романюк // Фінанси України. – 2014. – № 6. – С. 31–38.
42. Юшко С. Спрощена система оподаткування юридичних осіб: переваги та ризики застосування / С. Юшко // Економіка України. – 2013. – С. 60–71.

43. Дроговоз Ю.І. Інституційні проблеми української податкової системи та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://rpr.org.ua/uploads/files/source/Policy_Tax_Reform_RPR.pdf
44. Молдован О.О. Щодо реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності / Молдован О.О. / Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/217>